

Natur- och kulturvandring - Sandviksåsen

Vaknade kanske tidigt på morgonen av att solen sken från en klarblå himmel men bara en grad varmt. Trots temperaturen kommer vi att få fint väder under vår vandring - tänkte vi. Tyvärr hade solen gått i moln och det vara tämligen hård vind när 33 förväntansfulla seniorer samlades vid den lilla parkeringen strax utanför naturreservatet Sandviksåsen.

Vägen från Häggeby kyrka ut till Sandvik passerar Överhassla där en vacker runsten, med del av toppen borta, förundrade oss.

Det första som vi såg när vi kommit ut ur bilarna var en mycket stor fågel strax ovanför oss. Tyvärr kunde vi inte av göra vilken typ av örn det var men troligen var det en havsörn eftersom de inte är helt ovanliga här.

Sanviksåsens naturreservat bildades 1993 och syftet är att bevara en rullstensåsa med fornstrandlinje och biås. Syftet är också att bevara gammal barrskog med en sällsynt svampflora, speciell torrängsflora på åsens krön och hagmarksartad betesmark på östra sidan av åsen. Reservatet är 64 hektar stort varav 41 hektar är land.

På åsens krön finns rester av en gammal fornborg som visar att människor för länge sedan ansåg att detta var en strategisk plats att bosätta sig på. Fornborgen är cirka 210 meter lång och 75 meter bred och var troligen en försvarsanläggning.

Väl framme vid det norr näset berättade Henry Rosling en hel del om de "fornminnen" som finns under vattenytan. På Riksantikvarieämbetets hemsida kan man läsa följande om dessa "fornminnen".

Status: Av vraket återstår enbart botten och spant. Vraket mäter 10,3 x 3 m. Övrigt: Fartyget omnämns som "motorjakt".

Händelseförlopp: Fartyget hade ankrats upp vid Skadevi grustag. Ankarna och ankarkättingarna stals, varefter hon blåste i land. Hon togs aldrig omhand utan fick tjänstgöra som bryggunderlag vid gruslastning.

Vidare om det andra vraket:

Händelseförlopp: Hon sattes olastad rakt över en avbruten påle. Vart efter som lastning skedde trycktes pålen in i skrovet. Man fick inte pråmen från platsen så hon fick ligga kvar som vrak. Vraket tjänstgjorde därefter som bryggunderlag vid lastning utanför vraket av motorjakten "Anette".

Status: Vraket är 18 meter långt och 5 meter brett. Vraket har rasat ihop och har en inneliggande gruslast.

Övrigt: Ryttmästare Nils Åkerblom på Biskops-Arnö hade på öns norra sida ett sågverk. För sågens transporter hade han motorslupen Anna med 2 pråmar. Den ena pråmen ligger invid vraket av Anna vid sågen. Den andra pråmen (den som beskrivs här) ligger som vrak utanför vraket av motorjakten Anette.

Ute på norra näset kunde vi se Fribergs herrgård, skymta Biskops Arnö och en hel del andra kända landmärken.

Vi fortsatte sedan mot ett annat näs som vetter mot väster. Vi hoppades på att vinden ej skulle störa vår välbehövliga fikapaus.

Stigen mot fikaplatsen var verkligen fin, mängden blåsippor gjorde att vi stannade upp och tog upp en gammal sång som vi lärde oss i skolan en gång för länge sedan. Den om blåsippan som ute i backarna står..

Vi fann lä mitt emot den normala rastplatsen och alla njöt av sina medhavda smörgåsar, troligen mestadels äggmackor med kaviar! Stubbar och nedfallna träd duger bra som sittunderlag.

Vandringen fortsatte efter strandkanten där tallskogen har bytts mot en ridå av klibbal. Reservatgränsen passerades för att dels leta efter spår av den järnväg som användes när sand och grus togs från åsen och dels bese den byggnad som en gång i tiden tillverkade cementrör och liknande produkter.

Sanden och gruset lär ha använts vid renoveringen av vägen från Erikssund till vägskälet Sigtuna/Uppsala.

Därefter hade vi inte långt kvar till våra bilar och kunde konstatera att vi under trevlig samvaro fått en hel del natur och kultur till livs men inte vandrat mer än cirka 4 km.

En blomma hade diskuterats en hel del under vandringen. Ingen kunde sätta fingret på dess egentliga namn.

Efter studier hemma har följande konstaterats:

Backskärvfrö

Thlaspi caerulescens

Till Finland lär den ha anlänt i slutet av 1800-talet i samband med import av hö från Tyskland. Till Sverige på 1840-talet med gräsfrö från Frankrike. Den är en av de allra tidigaste vårblommorna och hör till korsblommiga växterna. Har mild smak och kan blandas med kirskaål och nässlor till en smakrik vårsoppa men är också känd för att ta åt sig bland annat zink och kadmium.

Elisabeth Andersson och Kent Magnusson